

LEGALISERINGSRÖRELSEN I USA

Trots att cannabis tillsammans med kokain är den vanligaste narkotikan på amerikanska akutmottagningar och behandlingshem växer sig legaliseringsrörelsen allt starkare. Dess viktigaste vapen är förvrängd statistik och propaganda för medicinsk marijuana.

Text: Pelle Olsson (Publicerat i Narkotikafrågan nr 2 2008)

– Det här är ett land vars konstitution bygger på personligt ansvar och personlig frihet, säger Ruth Liebesman. De män som grundade USA skulle vända sig i sina gravar om de såg hur den federala regeringen lägger sig i enskilda individers beteenden. Alla dessa bestämmelser och regleringar! Man kan inte lagstifta om moral. Förra året arresterades rekordmånga, över 800 000 personer, för marijuanabrott, de allra flesta enbart för personligt bruk. Jag protesterar mot detta.

Ruth Liebesman är en 49-årig försvarsadvokat och ideellt arbetande juridisk expert för NORML, National Organization for the Reform of Marijuana Laws i staten New York.

– Egentligen ville jag bli sångerska, berättar hon. När jag bodde i Boston uppträdde jag på olika kaféer och i radioprogram. Jag gjorde det bra, men familjetrycket och att jag är rätt smart gjorde att jag började plugga juridik. Jag gillade det också.

Liebesman berättar att hon rökte marijuana som alla andra när hon gick på college. Det var en del av ungdomskulturen.

– Jag åkte aldrig fast, men om jag gjort det skulle mitt liv ha blivit förstört. Jag skulle fått sluta mina studier.

Nu röker hon inte längre så mycket. Några andra droger har hon aldrig tyckt om, men hon anser att all narkotika ska vara legal. Hon tror inte att marijuana eller andra droger är ofarliga, men hon menar att förbud skapar våld, kriminalitet och missbruk.

– Titta på USA:s alkoholförbud. När det startade 1919 hade vi 500 barer i New York city. Då förbudet upphörde 1933 fanns det 1500 speakeasys för illegal konsumtion av alkohol. Förbudet skapar en efterfrågan och maffian uppstod tack vare det. Nu har vi narkotikaförbud och en narkotikamaffia istället.

NORML arbetar också för att marijuana ska få användas som medicin. Liebesman fick upp ögonen för detta då hon hörde Lester Grinspoon föreläsa på en konferens om

narkotikalagar i London 1988. Han berättade om sin son Danny som fick leukemi. (Berättelsen finns med i boken *Marijuana, the forbidden medicin.*) Danny genomgick flera cellgiftsbehandlingar med plågsamma biverkningar ända tills föräldrarna upptäckte att en joint med marijuana en halvtimme innan gjorde att han tålde behandlingen nästan helt utan illamående och kräkningar. Danny avled 15 år gammal 1971 av sin cancersjukdom, men tack vare marijuanan blev den sista tiden mer uthärdlig.

– Grinspoon är ingen flummig cannabisrökare, han var professor vid Harvards läkarutbildning som pratade som sitt döende barn, påpekar Ruth Liebesman som finner det upprörande att neka svårt sjuka ett sådant effektivt läkemedel.

“Milsvida skillnader”

Även för NORML:s verkställande direktör Allen St Pierre blev jämförelsen med alkohol och förbudet mot medicinsk marijuana den utlösande faktorn för hans engagemang i cannabisfrågan.

– Jag har också ett eget intresse i frågan, säger 42-åriga St Pierre. Regeringen har förstört skillnaden mellan bruk och missbruk. Alkohol kan du bruka i många olika sammanhang men så fort du gör i arbetet eller i trafiken så är det stopp. Det tycker jag är riktigt. Därför vill jag ha en ansvarsfull vetenskaplig information. Vi är alla rationella. Vi vill leva så länge och så hälsosamt som möjligt. Så är det för oss som röker cannabis också, men under de nuvarande förbudslagarna är det inte möjligt.

Det började egentligen redan under tonåren när han precis som många andra provade både alkohol och marijuana. Båda drogerna hade berusande effekter, men alkoholen gjorde folk aggressiva och utåtagerande. Så var det inte med marijuana, tyckte han.

– Jag frågade mig varför den ena drogen var så väldigt illegal medan den andra var accepterad, beskattad och uppskattad.

Som ung juridikstudent var han praktikant på en advokatfirma som arbetade med en långdragen rättsprocess mellan NORML och DEA, den federala narkotikapolisen.

– Jag satt där med alla dessa hundratals sidor med utredningstext där regeringen säger att marijuana är så farligt att inte ens sjuka och döende kan få tillgång till det fastän de lindrar deras lidande. Jag kunde inte fatta att en grupp advokater, rationellt tänkande människor kunde skriva ner det på ett papper: det här är våra skäl för förbudet, det här är vårt tänkande.

Allen St Pierre värvades över till NORML och har sedan dess arbetat inom organisationen. Idag är han dess ledare med en arbetsvecka på 60-70 timmar.

– NORMLs arbete vilar väldigt mycket vetenskap, säger han.

Den vetenskap han vilar sig emot säger bland annat att det är "milsvida skillnader" mellan alkohol och cannabis när det gäller beroendepotential. Andra undersökningar han hänvisar till visar att cannabisröken är mindre farlig än tobaksrök och det finns inget samband mellan cannabisrökning och cancer. En studie av en grupp storrökare av cannabis på Jamaica kunde inte påvisa några "större fel på dem när det gällde hjärnskador, lungskador eller neurologiska skador", enligt St Pierre.

Ett besvärande faktum för cannabisvännerna torde ändå vara att nästan hälften (46,4 procent) av de dryga 2 miljoner personer som har sökt narkomanvård i USA hade cannabis som huvuddrog (se faktaruta).

Men Allen St Pierre menar att det där med behandling för marijuanaproblem har blivit "big business". Det är folk som tjänar pengar på det. Det utbyggda systemet med särskilda narkotikadomstolar gör också att många unga cannabisrökare måste gå igenom rehabilitering för att slippa fängelse. St Pierre har själv varit på några möten med Anonyma marijuanarökare som arbetar enligt samma principer med självhjälsgrupper som Anonyma narkomaner och Anonyma alkoholister.

– Det var ungdomar som var tvingade att gå dit av sina föräldrar. Ingen verkade ha några särskilda bekymmer med sin drog. Däremot har jag varit på AA-möten. Vilken skillnad. De hade allvarliga problem!

När intervjun är slut överräcker Allen St Pierre överräcker sitt visitkort. På baksidan finns ett diagram som visar hur antalet marijuana arresteringar har ökat år efter år i USA. 830 000 förra året.

Samma siffra basuneras ut på en stor affisch ovanför hans skrivbord.

40 000 New Yorkbor i fängelse

Den här statistiken tycks vara de amerikanska cannabisvännernas paradnummer för det är bland det första som Gabriel Sayegh på DPA, Drug Policy Alliance, tar upp.

– Det är kriget mot droger som fått mig engagerad, säger Sayegh som sedan fem år är projektchef på DPA.

Fruktansvärt, katastrof, förödande, är ord han använder när han beskriver drogpolitiken i USA.

– Förra året hamnade 40 000 New Yorkbor i fängelse bara för att de rökt marijuana, säger han.

DPA är den största och bäst finansierade av legaliseringsorganisationerna i USA. På programmet står framför allt att få stopp på förbudspolitikerna eftersom de anser att den har

misslyckats totalt både i USA och i världen.

Vad är i så fall alternativet? Om narkotikan inte ska vara förbjuden, så ska den alltså vara tillåten?

– När det gäller cannabis har DPA tagit ställning att den ska legaliseras. För andra droger finns det olika uppfattningar hos oss.

Åldersgränsen för alkohol i USA är 21 år. Sayegh får frågan om det är lagom för cannabis och vad man i så fall ska göra med yngre som använder? Och vad gör man med de som säljer cannabis till unga?

– DPA har inget svar hur regleringen ska se ut i detalj, säger han, men det ska naturligtvis inte säljas till barn.

– Varför inte?

– Därför att de är ... barn helt enkelt. Min personliga uppfattning är att det skulle bli en kulturell omsvängning i det här landet om narkotikan skulle legaliseras. Eftersom vi bara har en relation till narkotika genom de mycket straffinriktade lagarna så underminerar det konstruktivt tänkande om droger.

Han tror dock att det skulle uppstå problem om narkotika släpptes fri i morgon, men att de problemen kommer att framstå som mer dramatiska än vad de egentligen är eftersom det är nya, obekanta problem.

– Förbudspolitikerna i USA drivs inte av vetenskap utan av en moralisk paradigmsomväxling som i stort sett tvingats på befolkningen av en grupp byråkrater som ser till ekonomiska och politiska skäl, säger Gabriel Sayegh.

Myter om marijuanadömda

– Påståendena om alla hundratusentals personer som hamnar i fängelse på grund av marijuana har en poäng, säger Robert DuPont. De har bara ett fel. De är inte sanna.

DuPont, som fortfarande vid drygt 70 års ålder tar emot patienter på sin psykiatriska mottagning, har en mycket lång erfarenhet av den amerikanska drogpolitiken, både som topp tjänsteman, läkare, forskare, författare och narkotikadebattör. 1973 utsågs han att leda USAs narkotikapolitik som Vita husets "Drug Czar". Du Pont var också under flera år chef för det statliga forskningscentrat NIDA, National Institute for the Drug Abuse.

Han börjar intervjun med att reda ut skillnaderna mellan hur många som arresteras på grund av marijuana och hur många som hamnar i fängelse.

– Det är inte en enda person som gör det enbart på grund av att de rökt marijuana, vilket NORML och andra försöker ge sken av. Det är en myt att oskyldiga cannabisrökare får

sina liv förstörda av polisen. Ring runt och fråga på universiteten hur många av deras studenter som under de senaste tio åren förlorat sina stipendier eller studielån och fått sluta skolan på grund av konsumtion av marijuana. De kommer inte att hitta ett enda fall. De kan tvärtom vara bra för marijuanarökare att bli arresterad. Det kan sätta stopp för missbruket.

Robert Du Pont ger mig ett aktuellt tidningsutklipp från New York Times. Det handlar om hjälten i den nyss spelade finalen i amerikansk fotboll, Super Bowl. Ett av USA:s och kanske världens största idrottsevenemang. De avgörande poängen för New York Giants gjordes av 28-åriga David Tyree genom ett otroligt infångande och löpning med ovala bollen. Fyra år tidigare dömdes han till fängelse för narkotikabrott. I tidningsartikeln berättar Tyree, omgiven av sina barn och sin hustru, hur detta blev vändpunkter för hans liv som marijuanalangare och missbrukare.

Det är en minst lika gripande historia som den om Lester Grinspoons döende son. Ibland kan man få känslan att narkotikadebatten i USA mer handlar att få genomslag med sina berättelser än att presentera fakta. Robert DuPont är benägen att hålla med. En TV-dokumentär som sändes 1978 på bästa sändningstid av en av de stora bolagen spelade en viktig roll för att vända den positiva bilden av cannabis som rådde på den tiden. I programmet intervjuades en 12-årig pojke om sitt marijuanarökande och sina skolproblem och konflikter med föräldrarna. Han uppträdde mycket förvirrat, men sa att han mådde bra av att röka. Filmen distribuerades sedan till alla skolor i USA och bidrog starkt till att marijuana förlorade sin oskuld. Många fick upp ögonen för att det faktiskt kunde vara en skadlig drog och missbruket minskade. Legaliseringsrörelsen som varit stark sedan 60-talets hippiekultur förlorade mark.

– Men i början på 90-talet kom legaliseringsrörelsen tillbaka, säger DuPont. George Soros finansierade. Man försökte undvika ordet legalisering och förde fram medicinsk marijuana och harm reduction istället.

– Det som slagit mig, fortsätter han, är att det antiförbuds-rörelsen driver på, antingen det är legal förskrivning, injektionsrum, sprututdelning eller medicinsk marijuana, det berör bara ett litet antal personer. Det påverkar inte folkhälsan i stort om det genomförs. Skälet till den här taktiken är att deras budskap bara kan fungera i opposition. Det är enda sättet för dem att få något inflytande. Om något land, eller någon stad, skulle genomföra det som de egentligen är ute efter, att legalisera så skulle de genast ställas inför en rad praktiska och juridiska problem, förutom hälsoproblem och missbruk. Projekten skulle misslyckas totalt och frågan skulle dö omedelbart.

Du Pont menar att legaliseringsrörelsen blivit mycket skickliga i sin marknadsföring,

vilket hänger samman med bättre finansiering.

– De undviker ordet legalisering och betonar harm reduction och behandling istället. Dessa begrepp ställer de i motsättning till brottsbekämpning av narkotika. De får det att låta som om alla med hjärta och medkänsla är för behandling och mot förbud. I själva verket ska de åtgärderna kombineras. Repressionen och lagstiftningen är nödvändiga för att minska drogkonsumtionen. Det vill inte reformrörelsen höra talas om. De pratar bara om skadorna av förbudet, inte om skadorna av drogerna.

Ligger det ändå inte något i deras påpekanden att tobak och alkohol som orsakar så mycket skador och dödsfall är tillåtna, medan cannabis är förbjudet?

– Det stämmer att de två orsakar mer skador än alla andra droger tillsammans, säger han, men anledningen är att cigaretter och alkohol används mycket mer. Vilket i sin tur beror på att de är tillåtna. Jag förstår inte logiken i att alkohol- och tobaksregleringen skulle vara en bra modell! Varför lägga till ytterligare en drog som är fritt tillgänglig?

Han är bekymrad över de högljudda kraven på att tillåta marijuanarökning som medicin. Genom listiga kampanjer och folkomröstningar har förespråkarna fått igenom detta i hittills 13 stater. Ett mycket underligt sätt att godkänna läkemedel.

– Det är FDA, US Food and Drug Administration (det amerikanska läkemedelsverket) som provar ut nya mediciner. Det sker enligt noga fastställda rutiner av farmakologiska och medicinska experter. Detta för att skydda amerikanska medborgare, särskilt de som är sjuka. Vad som räknas till läkemedel ska inte bestämmas genom folkomröstningar i delstaterna. Att bränna blad har aldrig i modern tid varit läkemedel. Rökning är ohälsosamt. Det gör folk sjuka!

Läs mer om USA i nästa artikel!